

Francesc Romeu

La prejubilació del bon bisbe Joan Godayol

La jubilació anticipada del bisbe català a la diòcesi peruana d'Ayaviri, Joan Godayol, per raons –certes– de salut, fa pensar més en una mena de neteja episcopal o d'uniformitat de l'episcopat peruà que no pas en una preocupació personal per un bisbe malalt, perquè d'això ell no en té res. El seu cas ens apropa ara a la situació que viu l'Església catòlica al Perú.

Hi ha molta gent que no ho sabia, però durant catorze anys hem tingut un bisbe català al Perú. Es tracta d'un salesià nascut a Mataró, però que des dels anys 60 ha estat al Perú com a missioner. El seu nom és Joan Godayol Colom. L'any 1972 va retornar a Catalunya només per ser ordenat capellà, i tot seguit se'n tornà novament al Perú, fins que l'any 1992 –ara en fa 14– va ser ordenat i nomenat bisbe d'Ayaviri. Si no coneixeu què és la diòcesi d'Ayaviri no patiu, perquè hi ha molts peruans que tampoc saben ben bé on para. És una zona molt difícil i situada a l'altiplà sud dels Andes. És la zona més pobra del Perú, amb una població majoritària d'indis quítxues que viuen en petites comunitats. La població de la diòcesi, la prelatura d'Ayaviri –com diuen ells–, és d'uns 200.000 habitants dins d'una extensió que és quasi com la de Catalunya però amb un ambient de migradesa cultural i d'extrema pobresa.

El Casaldàliga del Perú

Si la zona és desconeguda, el nostre bisbe també ho és a Catalunya, tot i que el nom Godayol ha sonat sempre que s'ha parlat de nomenar algun català que ja sigui bisbe per ocupar alguna diòcesi catalana. Sempre hi havia algú que pensava quin bisbe tenim pel món que sigui català i que ho estigui fent bé, fins al punt que poguéssim donar-nos un cop de mà, no sols amb la nostra pròpia llengua sinó també amb el nostre tarannà propi. I aleshores és quan sortia el nom del mític bisbe Pere Casaldàliga al Brasil i de Joan Godayol al Perú. I és per això que molts defineixen Godayol com l'altre Casaldàliga, i no sols per la seva similitud, per ser un bisbe català a Llatinoamèrica, sinó també pel seu estil, un gran defensor de la teo-

logia de l'alliberament. En aquesta línia, els lectors de *Foc Nou* poden recordar una entrevista que vam publicar a la nostra revista el juny de l'any 2000, on defensava ben clarament aquesta postura: "Ara vivim en un temps privilegiat dins la nostra Església minoritària perquè podem fer sense que ens destorbin. Com que som pobres, estem lluny i ningú ens visita ni ens supervisa i no fem gaire propaganda, podem dur a la pràctica aquell ideal d'Església que tots voldríem: seguim les doctrines del Concili Vaticà II i ens intentem posar a to amb els temps." Això era per ell la teologia de l'alliberament, però justament és per això pel que ara, creiem, li han volgut passar factura.

Després dels 46 anys que Joan Godayol és al Perú, però sobretot, després dels 14 anys que està al sud de l'altiplà andí com a bisbe, ha començat a ressentir-se de la seva salut, principalment pel que representa viure a una alçada permanent per damunt del 4.000 metres sobre el nivell del mar. Tinguem en compte que la diòcesi d'Ayaviri és un territori molt abrupte on hi ha alçades que oscil·len entre els 4.000 i els 5.000 metres. És per aquesta raó de l'alçada i pel seu cor adolorit, que els metges li recomanaven retornar a uns nivells d'alçada més baixos, per la qual cosa va demanar de deixar la diòcesi d'Ayaviri. Sempre amb la confiança que el Vaticà, a través dels informes del nunci, l'enviaria a una altra diòcesi peruana que li garantís aquestes possibilitats més saludables.

Fins i tot s'havia pensat, i així s'ho imaginava ell i alguns dels seus companys bisbes del Perú, que la Santa Seu el podia nomenar bisbe d'alguna de les diòcesis més baixes i més properes a la capital, Lima. O nou bisbe d'Ica, que ben aviat quedarà vacant, o, millor encara, bisbe de Lurin, on el seu titular, el bisbe Gurruchaga, complirà els 75 anys d'edat i és també un sale-

sià bon amic seu. Però, oh sorpresa!, no ha estat així. I resulta que el Vaticà li ha acceptat la jubilació anticipada –per raons de salut–, l’ha fet bisbe emèrit ja, als seus 62 anys, i li ha recomanat que, fins i tot, aprofiti i, atenent la seva delicada situació, marxi també del Perú, per recuperar-se.

La trama del cardenal Cipriani

La cosa ha quedat així però també n’hi ha d’altres que hi han vist i encara hi veuen moltes altres raons. En concret, ningú nega que al darrere d’aquesta decisió de la Santa Seu hi ha també la voluntat del nunci de la Santa Seu al Perú, amb els seus informes progovernamentals, i la de l’arquebisbe de Lima, el cardenal peruà Juan Luis Cipriani, que és membre de l’Opus Dei i que, a poc a poc, i amb l’ajuda incommensurable del nunci, va aconseguint que la major part dels nous bisbes que es nomenen al Perú siguin també de l’Opus Dei. De moment ja han aconseguït que, dels 50 bisbes que hi ha al Perú, 10 siguin de la prelatura de l’Opus. Una

EL CARDENAL CIPRIANI ESTÀ ACONSEGUÏT QUE ELS NOUS BISBES DEL PERÚ SIGUIN TAMBÉ DE L’OPUS DEI

manera fina i solapada per aconseguir una nova uniformitat i espiritualitat que no sigui la de la teologia de l’alliberament.

Per cert, l’altre arquebisbe que hi ha a Llatinoamèrica i que també és de l’Opus Dei és l’actual arquebisbe de Sant Salvador, a El Salvador, Fernando Sáenz Lacalle, que és el qui va substituir el bisbe màrtir assassinat Óscar Romero, sobretot per controlar la universitat que els jesuïtes tenen allà, la Universidad Centro Americana (UCA). Però la diferència amb Sáenz és que Cipriani és cardenal i té molta més força i influència al Vaticà per poder anar estenent l’Opus Dei i per poder anar lligant els nuncis a la seva causa. De Cipriani hem de recordar la seva

gran vinculació amb el corrupte dictador, Alberto Fujimori, fins al punt que també se l’acusa de complicitat amb els mètodes corruptes de l’expresident. Tots podem recordar la trista participació de l’aleshores bisbe Cipriani com a mediador en aquell engany que va acabar amb una immensa massacre, l’any 1997, quan un grup del ‘Movimiento Revolucionario Tupac Amaru’ (MRTA) va tancar-se amb un bon grup de segrestats a dins de l’ambaixada japonesa a Lima. Poc després d’aquesta mediació Cipriani, que aleshores era bisbe d’Ayacucho, va passar a ser el nou arquebisbe de Lima i, anys després, va ser cardenal. El nunci d’aleshores, Fortunato Valverde, també va ser ascendit poc després com a nunci a París.

Un bisbe sempre perseguit

Des d’aleshores, i ja abans, comença el gir conservador en l’episcopat peruà. De tal manera que els sectors més progressistes de l’Església al Perú, molt compromesos amb la gent pobra i senzilla, van passar de ser els perseguits pels grups armats –com ‘Sendero Luminoso’, que els perseguia perquè defensaven massa els pobres (que ells utilitzaven com a arma de lluita armada)–, a ser els perseguits ara pel govern conservador i també pel Vaticà. Ho

deia molt bé Godayol: “jo faig nosa tant al govern conservador com al Vaticà. Estic segur que dec tenir un expedient gruixudíssim. A tots dos els faig nosa. No sóc gaire prudent a l’hora de parlar. No vaig contra ningú, però sempre faig el que penso que és correcte. Encara que no digui res en contra, els molesto perquè no faig el que ells volen.” Doncs, ja ho veieu, els de ‘Sendero Luminoso’ li van tirar quatre bombes i el van amenaçar diverses vegades de mort i ara, quan arriba la pau, li omplen un gros expedient i, aprofitant la malaltia del cor, li obren la porta.

Però, què feia Joan Godayol que fos tan dolent? Ell mateix ens ho explicava quan ens deia que la seva postura no era “anti-res”, ni antifujimorista, sinó que ell deia que “des de la Vicaria de Solidaridad hem ajudat les comunitats a poder votar lliurement sense ser condicionats, però mai hem donat preferència per cap candidat. Només els hem ensenyat els seus drets i, per això, estan en contra nostre. Els governants, en canvi, durant les eleccions han enviat policies i exèrcit per manipular la gent. (...) En canvi, nosaltres preparem els alcaldes, fem cursos per a jutges, per a policies... Ells no saben què fer. Des de fa uns anys els alcaldes reben diners des del govern central i fan algunes coses: el que primer han fet és les seves grans cases, completament fora de lloc; després han vingut les grans places amb fonts d’aigua..., tot això amb ciutats sense desaiçgues ni clavegueram. Les solucions bones per a la població ni els passen pel cap perquè són gent sense estudis i la majoria s’aprofiten del seu càrrec.” Segons sembla, doncs, aquesta era la feina que tant incomodava de Godayol al Perú. Incomodava el govern i, de retruc, els eclesiàstics vinculats al govern, que són els mateixos que reconeix i afavoreix el Vaticà.

Però, un bon bisbe

Crec que la millor manera per descriure el bisbe Joan Godayol han estat les paraules que el rector de la parròquia de

Sant Josep de Mataró, Jordi Cussó, va publicar en el seu full informatiu. Atès que aquesta parròquia de Mataró es va agermanar amb la prelatura d'Ayaviri i que coneix prou bé el bisbe mataroní, el seu rector va poder dir: "Reconec les qualitats del bisbe Joan. Sóc conscient que a vegades no s'ajusta gaire a l'ortodòxia, però estic convençut que s'ajusta perfectament a l'evangeli. Sé que les seves formes potser no eren les més adequades per un bisbe, però a l'altiplà peruà les formes serveixen de poc, es necessiten accions compromeses, i d'això en Joan ha estat un bon mestre. Potser el seu discurs no és el que habitualment escoltem d'alguns dels nostres bisbes, però no necessitava fer gaires sermons teològics, en tenia prou amb poques paraules, ben dites i sobretot

encarnades a la seva vida. Simplement, un bon pastor: coneixia les seves ovelles, els seus problemes, les seves necessitats, i intentava donar les respostes més oportunes. No estem acostumats que un bisbe es dediqui a construir granges i a fer formatges, però, encara que no ho sembli, amb llet i formatge es parla de Nostre Senyor. Segurament perquè Nostre Senyor sovint es devia alimentar de llet i de formatge, i aquest aliment li donava les forces per celebrar i viure l'eucaristia. (...) El bisbe Joan parla clar i català, s'entén tot el que diu i aquelles coses que moltes vegades semblen complicades, ell les fa senzilles i comprensibles."

De moment, sabem que ara, a mitjan juny, el bisbe Joan Godayol retornarà a Catalunya, concretament a casa seva, amb els seus germans a Granollers i amb els

seus amics a Mataró, on decidirà què ha de fer. Les possibles sortides només poden ser dues. O bé es queda aquí amb nosaltres, com a vicari d'alguna parròquia, si decideix seguir el seu treball de pastoral diocesà, o col·labora en alguna de les escoles dels salesians, si decideix retornar a la seva vocació religiosa. O bé, potser, se'n tornarà al Perú, cosa ben natural, si tenim en compte els anys que porta allà. Això ho farà si troba algun amic seu, bisbe d'allà, que l'aculli i el vulgui. Si es quedés aquí, entre nosaltres, podria ser el bisbe d'una nova diòcesi, la diòcesi dels nous "altres catalans", és a dir, dels llatinoamericans, que ja comencen a ser una gran minoria i que sembla que no tenim gaire traça a l'hora d'incorporar-los a les nostres esglésies. Ja ens convindria un bon cop de mà. ☺

Claret

Roger de Llúria, 5 • 08010 Barcelona
 Tel. 933 010 887 • Fax 933 174 830 • A/e: editorial@claret.es
www.claret.es

Josep M. Vidal i Aunós
L'experiència d'una vida nova
 Un recull de glosses del qui fou rector de Santa Maria del Pi.
 Col. Torsimany, 9. 310 pàg.

Joan Bosco Faner
Sol amb mi mateix
 Fes revisió de vida, t'hi acompanyo
 Una ajuda per sentir la presència de Déu en els petits fets de cada dia.
 Col. Gresol, 10. 304 pàg.

Rodolf Puigdollers
Parla'm del cel
 Paraules senzilles i properes, paraules plenes d'amor, de poesia i de fe, d'esperança enmig del dolor.
 Col. El Bri, 50. 64 pàg.